

Grundlæggende undervisningsmateriale

- til inspiration

Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre

45314

Udviklet af:
Irene Rasmussen
Klosterbanken 54
4200 Slagelse
Tlf. 58548048 - 20692027

Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre

Grundlæggende undervisningsmateriale

1. Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB/TAK

Uddannelsen “Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre” hører til i den fælles kompetencebeskrivelse 2629 ”Pædagogisk arbejde med børn og unge”. Uddannelsesmålet er relateret til flere af de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK’ere) i FKB’en og skal kvalificere deltagerne inde for disse felter. Det drejer sig om flg. TAK’er:

1. Medvirke til børns og unges udvikling
2. Kommunikation og samarbejde inden for børne- og ungeområdet

At familien er det vigtigste udgangspunkt for barnets opvækst, er opfattelsen hos en stor del af den danske befolkning. Når det drejer sig om omsorgssvigtede børn og unge og børn med behov for særlig støtte, er opfattelsen delt.

Nogle taler for, at barnets primære relationer for enhver pris skal bevares. Det har den konsekvens, at børn uanset vanskeligheder eller behov for støtte, skal blive hos eller bevare kontakten til den ene eller begge forældre.

Andre taler for, at omsorgssvigtede børn og unge, børn og unge med særlig behov for støtte, skal anbringes udenfor hjemmet hos nye omsorgspersoner, så tidligt som muligt i barndommen. Børnene skal under anbringelsen have den nødvendige ro og støtte til at knytte sig til nye omsorgspersoner.

Indstillingen til, hvad der er godt for børn, plejebørn og deres familier, er præget af modsatrettede og ofte følelsesladede holdninger.

De forskellige holdninger er historisk og kulturelt betinget, og den gældende lovgivning praktiseres forskelligt i de anbringende kommuner.

Alt dette stiller store krav til plejefamilierne i forhold til at samarbejde med de offentlige myndigheder samt barnets netværk omkring plejebarnet.

Arbejdsfunktioner

Forskning inden for området har vist, at det er af afgørende betydning for barnets trivsel og udvikling, at de under anbringelsen har kontakt med deres forældre. Plejefamilien skal derfor tilføres en forståelsesramme for den tilknytning, der sker mellem barn og forældre.

Mange plejefamilier oplever samarbejdet med barnets familie og øvrige netværk som særdeles vanskeligt. Plejefamilierne har ofte vanskeligt ved at skelne mellem barnets følelser og egne følelser i forhold til de svigt, barnet ofte udsættes for af deres familie, hvilket kan gøre arbejdet med at støtte barnet i kontakten til sin fa-

Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre

Grundlæggende undervisningsmateriale

milie særdeles vanskelig.

Plejeforældrene skal bibringes forståelse for det anbragte barns forældres situation, samt forståelse for det afsavn såvel barn som forældre lider ved en adskillelse. Plejeforældrene skal tillige bibringes en forståelse for, hvordan de kan støtte, at kontakten mellem barn og forældre forbliver bedst mulig, samt hvordan de give forældrene indblik i barnets trivsel.

Deltagerforudsætninger

Deltagerne vil have meget forskellige forudsætninger. Der vil være plejefamilier med begrænset erfaring og deltagere med adskillige års erfaring med arbejdet som plejefamilie. De fleste deltagere vil være uden en pædagogfaglig uddannelse. De vil ikke være trænet i at arbejde i et forvaltningssystem tæt på en politisk ledelse. Samtlige deltagere vil være følelsesmæssigt optaget af deres plejebarn og plejefamiliens behov.

Struktur

Det vil være hensigtsmæssigt, at deltagerne har deltaget i uddannelsen "Arbejdet som familieplejer. Ligeledes vil det være hensigtsmæssigt, at deltagerne efterfølgende deltager i uddannelser målrettet plejefamilier; "Tværfagligt samarbejde om plejebarnet" og "Anbragte børns udvikling".

2. Ideer til tilrettelæggelse

Temaer

I tilrettelæggelsen skal der tages højde for, at deltagernes erfaringsgrundlag er vidt forskellig. Det er derfor vigtigt, at der i den konkrete undervisningssituation lægges vægt på, at deltagerne får mulighed for at bearbejde egne erfaringer, og at undervisningen foregår i dialog med deltagerne.

Undervisningen bør i udstrakt grad være praksisorienteret, dette betyder, at de teoretiske oplæg eksemplificeres, gerne med deltagernes praktiske eksempler. Det er vigtigt, at deltagerne arbejder med egne værdisæt og holdninger, da plejefamiliens vurdering af barnets forældre ofte tager udgangspunkt i egne normer og holdninger.

Kurset skal være procesorienteret, det er derfor en god ide, det er den samme underviser på hele kurset.

Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre

Grundlæggende undervisningsmateriale

I tilrettelæggelsen skal underviseren omsætte deltagernes praktiske erfaring til en teoretisk forståelse og lægge vægt på, at deltagerne ser forskellen på egne behov og plejebarnets behov samt bibringes en forståelse for forældrenes situation.

Uddannelsen indeholder følgende temaer:

Tema 1. Introduktion til uddannelsen.

Tema 2. Barnets relationsdannelse.

Tema 3. Børns reaktion ved adskillelse og tab, sorg og krisereaktioner hos voksne.

Tema 4. Den svære samtale.

Tema 5. Drøftelse af kendetegn ved det anbragte barns familie.

Tema 6. Det pædagogiske arbejde i samarbejdet med barnets forældre og øvrige netværk.

Tema 7. Planlægning af samvær.

Afslutning – Evaluering.

Tema 1. Introduktion til uddannelsen

Der bør lægges vægt på at få skabt en åben og tillidsfuld atmosfære.

Deltagerne præsenteres for hinanden og fortæller om egne erfaringer og viden i forhold til at samarbejde med anbragte børns forældre eller netværk samt deres forventninger til kurset.

Deltagernes forventning skrives ned til brug for evalueringen.

Målet med uddannelsen konkretiseres og deltagerne opfordres til at tage medansvar og være aktivt deltagende i undervisningen.

Tema 2. Barnets relationsdannelse.

At samarbejde med barnets forældre.

Al forskning indenfor området peger på, at det er af afgørende betydning for plejebarnets trivsel og udvikling, at der under anbringelsen er kontakt til dets forældre og øvrige netværk. Det har ligeledes stor betydning for børn, der er i aflastning, at der er et samarbejde mellem barnets forældre og plejeforældrene. En vigtig faktor for at kunne indgå positivt i dette samarbejde er, at plejeforældrene har forståelse for barnets og forældrenes situation.

Plejefamilierne skal opnå en forståelse for den tilknytning, der sker mellem barn

Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre

Grundlæggende undervisningsmateriale

og forældre i det første leveår. En forståelse for, at barnet kommer med sin egen kultur, sin egen sprogkode og egen måde at forstå omgivelserne på.

Litteratur:

Daniel Stern: Barnets interpersonelle univers, kan bruges som den teoretiske forståelsesramme.

Tema 3. Børns reaktion ved adskillelse og tab, sorg og krisereaktioner for voksne.

Deltagerne skal få forståelse for den sorg, såvel barnet som barnets familie kan være præget af i forbindelse med den adskillelse, en anbringelse er.

Det vil være godt at vise en video, hvoraf fremgår et forældrepar store involvering i deres barn på trods af deres manglende forældreevne. Dette kan give en debat om forståelsen for forældrenes følelsesmæssige reaktion, når deres barn skal anbringes, samt en forståelse for barnets følelsesmæssige reaktion ved en adskillelse.

Tema 4. Den svære samtale.

Alt for ofte forsømmer de voksne at tale med barnet om dets situation. Ofte er denne forsømmelse baseret på den voksne usikkerhed i forhold til, om hvad og hvordan man taler med barnet. Det er derfor vigtigt, at plejeforældrene på kurset lærer, hvordan de taler med plejebarnet, hvad de kan tale om, og hvordan de kan støtte barnet og samtidig respektere barnets loyalitet overfor forældrene. Det samme gælder plejeforældrenes dialog med barnets forældre. Ofte er plejeforældrene usikre overfor, hvad de kan sige og hvordan. Plejeforældrene skal derfor opnå indblik i elementære forudsætninger for en klar dialog.

Litteratur:

Haldur Øvreide: At tale med børn, kan inspirere til et teoretisk oplæg.

I mindre grupper arbejder deltagerne med egne eksempler på samtaler med børn eller forældre, eksempler på en udviklende samtale, eksempler på en samtale, der gik i stå. Underviseren giver løsningsforslag til deltagernes eksempler.

Tema 5. Drøftelse af kendetegn ved det anbragte barns familie?

I et oplæg omkring forståelse for forældrenes situation, indgår en drøftelse af forskellige levevis. Det er vigtigt, at deltagerne arbejder med egne værdisæt og holdninger, da plejeforældrenes praksis erfaringsmæssigt tager udgangspunkt i disse.

Til ovenstående emner afsættes 1 undervisningsdag.

Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre

Grundlæggende undervisningsmateriale

Tema 6. Det pædagogiske arbejde i samarbejdet med barnets forældre og øvrige netværk.

Erfaringen viser, at kontakten med plejebarnets familie kan opleves som en vanskelig del af det at være plejefamilie. Under dette emne skal underviserne være opmærksom på, at der kan være deltagere, der er netværksplejefamilie og som dermed har en særlig tilknytning til plejebarnets familie.

Filmene: Plejeforældre fortæller, Forældres inddragelse og betydning for barnet, (9 min.) og Forældrene samarbejde (9 min) vises. Der reflekteres i plenum over filmene og efterfølgende drøfter deltagerne i grupper, hvordan de som plejeforældre i samarbejde med anbringende kommune kan samarbejde med barnets forældre og dermed forebygge konflikter med forældrene.

Til dette emne afsættes ½ undervisningsdag.

Tema 7. Planlægning af samvær.

Med udgangspunkt i udvalgte case's udarbejder deltagerne forslag til, hvordan et samvær kan planlægges, således at samværet bliver en god oplevelse for barnet og forældrene.

Et situationsspil vil involvere deltagerne i dybden i dette emne.
Der afsættes ½ undervisningsdag til dette emne.

Afslutning – Evaluering.

Uddannelsen afsluttes med en evaluering, hvor deltagerne giver en tilbagemelding på uddannelsens indhold samt en tilbagemelding på om deres forventninger til uddannelsen er indfriet. (Forventningerne nedskrives d. 1.dag.)

3. Opgaver og undervisningsmaterialer

Intet.

4. Litteraturliste mv.

Litteraturliste.

Lindén, Gunilla:	Kan børn skifte forældre?
Wegeler, Bibi:	Barnet mellem to familier.
Edwardsen, Gudrun:	Børn i sorg – børn i krise.
Kildedahl, Karin:	Det anbragte barn.
Stern, Daniel:	Barnets interpersonelle univers.

Plejefamiliens samarbejde med barnets forældre

Grundlæggende undervisningsmateriale

Stern, Daniel: Et spædbarns dagbog.
Thormann, Inger: Hvor bliver du af mor?
Øvreide, Haldur: At tale med børn.

Film:

kan rekvireres på adressen www.plejeforældrefortaeller.dk

Forældrenes inddragelse og betydning for barnet.

Forældresamarbejde.

Plejeforældre fortæller

Tine Egelund, Anne-Dorthe Hestbæk og Dines Andersen (2004): *Små børn anbragt uden for hjemmet. En forløbsundersøgelse af børn født i 1995*. København: Socialforskningsinstituttet 04:17.

Tine Egelund og Anne-Dorthe Hestbæk (2003): *Anbringelse af børn og unge. En forskningsoversigt*. SFI 03:04